

Duch gór Karkonosz – Liczyrzepa (Polska)

Duch gór był uosobieniem żywiołów. Nazywany pierwotnie Karkonoszem, uważany był za demona. Jego drugie imię – Liczyrzepa – wywodziło się z legendy, według której wprowadził księżniczkę, a ona kazała mu liczyć rzepy. Księżniczka miała na imię Dobrogniewa i była ukochaną córką księcia ze Świdnicy. Była piękną i mądrą dziewczyną, jej skóra była biała jak mleko i delikatna jak jedwab. Jej wielkie brązowe oczy, rumiane policzki oraz piękne usta w kolorze wiśni uwiodły niejednego adoratora. Wielu podkochiwało się w dziewczynie, lecz jej serce należało do raciborskiego księcia Mieszka.

Dorodną pannę dostrzegł duch gór Karkonosz i postanowił zabrać dziewczynę do swojej siedziby. Na dworze świdnickiego księcia odbywała się akurat uczta. Zgromadziło się na niej wielu bogatych i zacnych dworzan oraz rycerzy. Był też narzeczony Dobrogniewy, książę Mieszko. Tymczasem duch gór niewiele myśląc, przemienił się w wiatr i porwał dziewczynę z zamku na oczach przerażonych gości. Mieszko i rycerze próbowali ją ratować, ale nie byli w stanie dorównać szybkości i potędze wiatru.

Karkonosz zabrał pannę do swojej twierdzy ukrytej wewnątrz góry Śnieżki i powiedział, że to będzie jej nowy dom. Ale sprytna księżniczka zaczęła narzekać na pustkę, niewygody i brak służby. Słyszając te słowa, duch gór wyleciał na pola i nabierał rzepy. Gdy wrócił do zamku odprawił czary i przemienił rzepy w pięknych dworzan gotowych spełnić każdą zachciankę Dobrogniewy. Rozkazał też górskim skrzatom wybić w ścianach Śnieżki wielkie okna, aby pałac był bardziej oświetlony.

Jednak dziewczyna w czasie nieobecności Karkonosza nie próżnowała. Znalazła postać wśród dzikich zwierząt i wysłała listy do narzeczonego Mieszka. Większość gońców nie dotarło do celu, ale krukowi to się udało. Raciborski książę przeczytał list od ukochanej, wskoczył na konia i pognął do twierdzy Karkonosza. Duch, wiedząc o wszystkim, co się w górach dzieje, czekał na księcia i gdy ten przybył, przemówił:

- Udowodnij chłopcze, żeś godny Dobrogniewy, żeś wystarczająco bogaty i szczęście jej zapewnisz. Po tych słowach zawiął wiatr i obaj znaleźli się w skarbcu raciborskim. Przygląda się Karkonosz zgromadzonym tam bogactwom i tak rzecze:

- Widać książę, żeś bogaty, ale daleko Ci do skarbów zgromadzonych w moim zamku. Zobacz sam. I znów zawiął wiatr i Mieszko z Karkonoszem znaleźli się w wielkiej komnacie we wnętrzu góry. A tam w każdym kącie leżały ogromne stosy złota, srebra, drogocennych kamieni i innych kosztowności. Książę nie zamierzał jednak dać za wygraną, wyciągnął miecz i stanął

do walki z duchem gór. Karkonosz niewiele myśląc, przemienił się w dziką bestię i próbował złapać Mieszka swymi pazurami i zębami. Pojedynek przerwała Dobrogniewa, która przechytrzyła ducha gór, proponując, że wyjdzie za tego, który wykona jej polecenie: Mieszko miałby zliczyć wszystkie skarby w tej komnacie, zaś Karkonosz – wszystkie rzepy, które tu przyniósł z pól, aby dworzan z nich stworzyć. Dobrogniewa miała zostać z tym, który wykona zadanie szybciej. Zastrzegła jednak, żeby wykonać zadanie dokładnie, bo ten, który się pomyli, przegra. Karkonosz ucieszył się, że dostał łatwiejsze zadanie od księcia i zabrał się natychmiast do liczenia. Policzył już prawie wszystkie rzepy, kiedy pomyślał, że musi się upewnić, czy się nie pomylił. Liczył więc rzepy od nowa. Dobrogniewa z Mieszkiem niewiele myśląc, wymknęli się z zamku do Świdnicy, gdzie wzięli ślub i wyprawili wesele.

Kiedy duch gór się zorientował, że młodzi go przechytrzyli, było już za późno. Nic nie mógł wskórać przeciw przysiędze miłości. Ze wstydem ukrył się więc we wnętrzu Śnieżki w swojej kamiennej twierdzy. Od tego czasu Karkonosz nazywany jest żartobliwie Liczyrzepą.

Przedstawiany jako jeleń z rogami stojący na tylnych nogach, okręcony oślim ogonem i mający kopyta, budził strach. Z czasem jego oblicze zastąpiono starym mężczyzną podpierającym się kijem, ubranym w kożle skóry. Aby starać się o jego przychylność, składano mu w ofierze czarnego koguta. Podczas chrystianizacji próbowano zastąpić ducha gór innym bóstwem, jednak wiara ludzi w Karkonosza była zbyt silna, by odwrócić od niego ich uwagę.

Współcześnie uważany jest za dobrego przewodnika, który pomaga zbłąkanym turystom odnaleźć drogę, dba o faunę i florę Karkonoszy i wszystkiego pilnuje.

I. Proszę zaznaczyć: P – gdy zdanie jest prawdziwe; F – gdy jest fałszywe.

1.	Księżniczka Dobrogniewa była ukochaną świdnickiego księcia Mieszka	P / F
2.	Żadnemu z gońców nie udało się dotrzeć do księcia	P / F
3.	Duch gór przybrał postać bestii i porwał dziewczynę do swojego zamku	P / F
4.	Dobrogniewa przechytrzyła Karkonosza	P / F
5.	Karkonosz nazywany jest żartobliwie Liczyrzepą	P / F
6.	Duch gór mieszkał na Śnieżce	P / F
7.	Karkonosz uważany jest za dobrego przewodnika	P / F
8.	Mieszko był bardziej majątny niż Karkonosz	P / F

II. Zastosuj wyrażenia porównawcze w zdaniach.

być blady jak ściana, chodzić jak struty, piękny jak malowanie, czuć się jak ryba w wodzie, ucześć się jak rzep psiego ogona, chudy jak patyk/szkielet, cicho jak makielem zasiał, chłop jak dąb, być podobnym do siebie jak dwie krople wody, biedny jak mysz kościelna

1. Uczeń, wyrwany przez nauczyciela fizyki do odpowiedzi,
2. Królewicz trojański, Parys, zakochał się w Helenie, która była
3. Sławne aktorki – siostry bliźniaczki Olsen są
4. Biedny jak święty turecki znaczy to samo co
5. Wychudzone modelki są
6. Pani dyrektor weszła do naszej klasy i nagle zrobiło się
7. Gdy dowiedziałem się, że dostałem złą ocenę ze sprawdzianu, cały dzień
8. Iga Świątek na kortach czuje się
9. Być natrętnym, nachalnym to inaczej
10. Mężczyzna właściwej postury to inaczej

III. Wpisz w przysłowia brakujący wyraz.

1. Gdzie kucharek sześć, tam nie ma co
2. Nie szata człowieka.
3. Gdy się człowiek, to się diabeł
4. Kto mieczem, ten od miecza
5. Kto pod kim dołki, ten sam w nie
6. Czego Jaś się nie, tego Jan nie będzie
7. Każdy sobie rzepkę
8. Ziarnko do ziarnka, aż się miarka.
9. Prawdziwych przyjaciół się w biedzie.
10. Nie dnia przed zachodem słońca

IV. Uzupełnij zdania wyrazami: *zgodnie z, według, dzięki, śladem (czegoś), z wyjątkiem, jakkolwiek by, mimo.*

1. najnowszymi dyrektywami Unii Europejskiej, musimy nosić maseczki nawet na świeżym powietrzu.
2. swojemu tacie, trenerowi i psycholog sportu Iga Świątek wygrała turniej French Open i odebrała puchar na kortach Rollanda Garrosa.
3. się zdarzyło, zawsze możemy poprosić o pomoc sąsiadów.
4. grożącego mu niebezpieczeństwa, skoczył w fale, aby uratować tonące dziecko.
5. zmian w prawie polskim przyszyły następne.
6. Sklep czynny codziennie niedzieli.
7. najnowszych doniesień medialnych, w Czechach ogłoszono stan wyjątkowy z powodu koronawirusa.

V. Czasowniki podane w nawiasach zamień na imiesłowy na -ąc i -wszy/-wszy.

1. (odśpiewać) „Bogurodzicę”, wojska polskie pod wodzą Władysława Jagiełły ruszyły do boju pod Grunwaldem.
2. (wysłuchać) opery „My Fair Lady”, widzowie nagrodzili wykonawców gromkimi brawami.
3. Kierowca czarnego BMW na numerach warszawskich ostro skręcił w prawo (uniknąć) zderzenia z samochodem jadącym z naprzeciwka.
4. (wsiadać) do pociągu, zahaczyła nogą o schodek i uszkodziła sobie kostkę.
5. Tenistka pokazała swoje umiejętności na korcie, (wygrywać) mecz z zawodniczką wyżej rozstawioną z światowym rankingiem.
6. (naładować) akumulatory, podróżni ruszyli w dalszą drogę.
7. (zarządzać) lockdown, rządy państw europejskich nie spodziewały się takiego zastoju w gospodarce.
8. (robić) zadanie z matematyki, pomyliłam się w kolejności wykonywania działań.
9. (Biec) z lasu, łoś uderzył w rozpędzony samochód na autostradzie.
10. Turyści często zapominają, że (jechać) na Islandię, warto zabrać ze sobą czapkę i szalik.

VI. Zamień nazwy własne na odpowiadające im przymiotniki według wzoru:

0. Usiedliśmy w (Kijów) **kijowskiej** restauracji, żeby porozmawiać z konsulem.
1. Po wycieczce do (Wrocław) zoo oglądaliśmy zdjęcia egzotycznych zwierząt.
2. Lubimy z mężem wracać wspomnieniami do (Sącz) stoków, na których nauczyliśmy się jeździć na nartach.
3. (Lublin) uliczki na Starówce są kręte, wąskie i strome.
4. (Toruń) pierniki są najlepsze na świecie.
5. Czekolada Milka jest zrobiona z (Alpy) mleka.
6. (Kraków) smok wawelski jest chyba najsłynniejszym smokiem na świecie.
7. (Moskwa) metro słynie z nieprzeciętnej architektury.
8. Dlaczego przymiotnik od nazwy kraju (Armenia) brzmi ?
9. Wiedeń słynie z dwu rzeczy: walca (Wiedeń)..... i sernika.
10. Dywan pochodzący z dawnej Persji to (Persja) dywan.

VII. Wpisz brakujący wyraz zgodnie z podanym przykładem.

0. trudny problem – twardy **orzech** do zgryzienia
1. Największa atrakcja – programu
2. Ważna osoba – ryba
3. Nic z tego! – z makiem!
4. Coś nieaktualnego – po obiedzie
5. Krótkotrwały entuzjazm – zapal
6. Ktoś zdenerwowany – nerwów
7. Niepotrzebna awantura – w szklance wody
8. Bałagan – z kapustą
9. Pragnąć czegoś niemożliwego – chcieć gwiazdki z
10. Jedynie rozwiązanie – ostatnia ratunku

VIII. Proszę przekształcić poniższe zdania, zachowując ich sens, zgodnie z podanym przykładem.

0. Bardzo źle się czułam, ale poszłam do pracy (mimo). *Mimo złego samopoczucia, poszłam do pracy.*

1. Padał śnieg, a ja wyszłam na długi spacer z psem (mimo).

2. W naszym kraju szybko rozprzestrzenia się wirus, trzeba odwołać wszystkie imprezy masowe (z powodu).

3. Postanowiliśmy zdobyć kolejny ośmiotysięcznik, choć prognozy pogody były bardzo niekorzystne (wbrew).

4. Dostałem od gości pieniądze na komunię, dlatego mogłem sobie kupić nowy komputer (dzięki).

5. Zanim zaczniemy testy na szczepionkę przeciwko Covid-19, musimy przeprowadzić liczne wywiady z pacjentami w celu zapewnienia im bezpieczeństwa (przed).

IX. Uzupełnij zdania podanymi czasownikami w odpowiedniej formie.

napływać, przepływać, płynąć, wypływać, podpłynąć, wpłynąć

1. Za kilka dni do Polski mroźny front atmosferyczny, który zmieni pogodę w kraju.
2. Kuter na środek morza w poszukiwaniu miejsca do połowu ryb.
3. Czy statek kapitana Nemo już do portu w Indiach?
4. Łabędzie na jeziorach często do łodzi turystów, ale mogą być niebezpieczne.
5. Wisła przez Kraków i Warszawę.
6. W dobrym towarzystwie szybko czas.

X. Dokończ zdania na zasadzie przeciwieństwa.

1. Firmy czasem przynoszą zyski, czasem
2. Włosy Kasi są błyszczące, a włosy Ireny są

3. Na brudno piszemy ołówkiem, a na czysto przepisujemy
4. Mateusz bazgrze jak kura pazurem, a Szymon pisze
5. Przed obiadem jesteśmy głodni, a po obiedzie
6. Amelka ma w pokoju porządek, a Zosia
7. Maja Ostaszewska kiedyś była nieznaną aktorką, teraz jest
8. Bagienny teren jest mokry, a pustynia
9. Wolę potrawy łagodne, a moja siostra
10. Jarek jest pracowity, a jego żona

XI. Dokończ frazy jednym wyrazem, który pasuje do obu określeń.

1. Głęboka lub rwąca
2. Wyścigowe lub mechaniczne
3. Mięsa lub teatralna
4. Rasowy lub podwórkowy
5. Grochowa lub pomidorowa
6. Kamienny lub brunatny
7. Cięte lub sztuczne
8. Drożdżowe lub makowe
9. Razowy lub pszenny
10. Dobry lub wisielczy

XII. Z wyrażen przyimkowych utwórz przymiotniki zgodnie z podanym przykładem.

0. bez sprzeczki – **bezsprzeczny**
1. przed świętami –
 2. bez skutku –
 3. pod miastem –
 4. bez zwłoki –
 5. bez nadziei –
 6. po klasztorze –
 7. bez księżycy –
 8. bez wysiłku –
 9. bez pardonu –
 10. bez barwy –

XIII. Uzupełnij zdania przymiotnikami z poprzedniego zadania.

1. czas to okres pośpiechu i kupowania prezentów dla najbliższych.
2. Wysilek strażaków po trzęsieniu ziemi okazał się niestety, wszyscy zginęli.
3. autobusy kursują zgodnie z rozkładem jazdy zamieszczonym na stronie www.
4. Nie ma szans na pomyślny przebieg negocjacji – państwa UE uważają, że unijny budżet to sprawa.
5. Od lat budynek stoi pusty, strasząc miejscową ludność i przyjezdnych.
6. W noc jest bardzo ciemno i można wtedy zabłądzić w lesie.
7. znaczy ‘mający nastąpić natychmiast’.
8. Najlepsze, ale bardzo efektywne odchudzanie zdaniem grubasów, to odchudzanie.
9. zagranie przeciwnika zadecydowało o przebiegu całej walki.
10. Najlepszy lakier do paznokci jest, bo nie niszczy płytki paznokcia.

XIV. Uzupełnij związki frazeologiczne odpowiednimi przymiotnikami spośród podanych.

angielski, belgijski, francuski, egipski, węgierski, polski, rosyjski, brytyjski, czeski, turecki

1. gościnność
2. pocałunek
3. ciemności
4. siedzieć jak na kazaniu
5. herbata
6. film
7. ruletka
8. frytki
9. rodzina królewska
10. gulasz

KLUCZ

I.

1. F, 2. F, 3. F, 4. P, 5. P, 6. P, 7. F

II.

1. był blady jak ściana
2. piękna jak malowanie
3. są do siebie podobne jak dwie krople wody
4. biedny jak mysz kościelna
5. chude jak patyk
6. cicho jak makiem zasiał
7. chodziłem jak struty
8. jak ryba w wodzie
9. uczepić się jak rzep psiego ogona
10. chłop jak dąb

III.

1. jeść
2. zdobi
3. śpieszy, cieszy
4. wojuje, ginie
5. kopie, wpada
6. nauczył, umiał
7. skrobie
8. zbierze się
9. poznaje się
10. chwał

IV.

1. Zgodnie z
2. Dzięki
3. Jakkolwiek by
4. mimo
5. Śladem

6. Z wyjątkiem

7. Według

V.

1. Odśpiewawszy

2. Wysłuchawszy

3. unikając

4. Wsiadając

5. wygrywając

6. Naładowawszy

7. Zarządziwszy

8. Robiąc

9. Wybiegłszy

10. jadąc

VI.

1. wrocławskiego

2. sądeckich

3. lubelskie

4. Toruńskie

5. alpejskiego

6. krakowski

7. moskiewskie

8. ormiański

9. wiedeńskiego

10. perski

VII.

1. gwóźdź programu

2. gruba ryba

3. figa z makiem!

4. musztarda po obiedzie

5. słomiany zapał

6. kłębek nerwów

7. burza w szklance wody

8. groch z kapustą

9. chcieć gwiazdki z nieba

10. ostatnia deska ratunku

VIII.

1. Mimo opadów śniegu, wyszłam na długi spacer z psem.

2. Z powodu szybkiego rozprzestrzenia się wirusa w naszym kraju, trzeba odwołać wszystkie imprezy masowe.

3. Wbrew niekorzystnym prognozom pogody, postanowiliśmy zdobyć kolejny ośmiotysięcznik.

4. Dzięki pieniądzom na komunię od gości, mogłem sobie kupić nowy komputer.

5. Przed rozpoczęciem testów na szczepionkę przeciwko Covid-19, musimy przeprowadzić liczne wywiady z pacjentami w celu zapewnienia im bezpieczeństwa.

IX.

1. napłyń

2. wypłynął

3. wpłynął

4. podpływają

5. przepływa

6. płynie

X.

1. straty

2. matowe

3. długopisem

4. starannie

5. syci

6. bałagan

7. sławna

8. sucha

9. pikantne

10. leniwa

XI.

1. Rzeka

2. Konie

3. Sztuka

4. Pies
5. Zupa
6. Węgiel
7. Kwiaty
8. Ciasto
9. Chleb
10. Humor

XII.

1. przedświąteczny
2. bezskuteczny
3. podmiejski
4. bezzwłoczny
5. beznadziejny
6. poklasztorny
7. bezksiężycowy
8. bezwysiłkowy
9. bezpardonowy
10. bezbarwny

XIII. Uzupełnij zdania przymiotnikami z poprzedniego zadania.

1. przedświąteczny
2. bezskuteczny
3. podmiejskie
4. beznadziejna
5. poklasztorny
6. bezksiężycową
7. bezzwłoczny
8. bezwysiłkowe
9. bezpardonowe
10. bezbarwny

XIV.

1. polska gościnność
2. francuski pocałunek

3. egipskie ciemności
4. siedzieć jak na tureckim kazaniu
5. angielska herbata
6. czeski film
7. rosyjska ruletka
8. belgijskie frytki
9. brytyjska rodzina królewska
10. węgierski gulasz